

Woerden : 3 juni 2021

Inbreng Algemeen Overleg Water

Op 9 juni a.s. debatteert u met de minister van Infrastructuur en Waterstaat over diverse wateronderwerpen. Meerdere onderwerpen zijn voor zakelijke watergebruikers van groot belang. Daarom wil de Koninklijke Vereniging Energie, Milieu en Water (VEMW) als belangenbehartiger en kenniscentrum voor zakelijke watergebruikers onderstaande punten onder uw aandacht brengen.

1. Niet tornen aan bescherming gebonden drinkwaterconsument

Voldoende ruimte voor drinkwaterbedrijven om noodzakelijke investeringen in de drinkwatervoorziening te kunnen doen is belangrijk. Net zo belangrijk is de bescherming van de gebonden drinkwaterconsument. Drinkwaterbedrijven zijn monopolisten. Binnen dergelijke organisaties bestaan weinig prikkels om tot kostenbeheersing en besparingen te komen. Monopolisten kunnen meer kosten maken dan nodig en hoge tarieven in rekening brengen bij afnemers. Om dit te voorkomen zijn in de Drinkwaterwet wettelijke eisen gesteld aan de totstandkoming van de drinkwatertarieven. Die tarieven moeten “kostendekkend, transparant en niet discriminerend” zijn. Daarnaast is er een wettelijke begrenzing aan de winst gesteld, in de vorm van een maximale gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, oftewel WACC (Weighted Average Cost of Capital). De WACC is essentieel om overwinsten van drinkwaterbedrijven te voorkomen.

ILT meldt dat de financiële uitgangspositie van de drinkwatersector als totaal goed is en dat de WACC (een redelijk rendement op geïnvesteerd vermogen) tot nu toe voldeed. Er is geen reden om de WACC-regelgeving in zijn geheel te bezien. Volgens ILT kan de WACC-systematiek met een viertal aanpassingen toekomstbestendig worden gemaakt. De minister geeft in haar brief aan dat zij in september 2021 een besluit wil nemen over de WACC. Voort meldt de minister dat ze gaat onderzoeken of het opstellen van vereisten voor de financiële gezondheid van een drinkwaterbedrijf kan borgen dat een drinkwaterbedrijf niet te grote financiële risico's loopt en zodoende altijd haar wettelijke taken kan uitvoeren.

Reactie VEMW

Wij delen de mening van ILT als het gaat om de waarde van de WACC. VEMW vindt dat de WACC essentieel is voor de bescherming van de gebonden drinkwaterconsument. Indien drinkwaterbedrijven voldoende ruimte willen realiseren voor investeringen, mag dat in de ogen van VEMW niet via de WACC. Daar staan voldoende andere wegen voor open. Wij betreuren tot slot dat de minister in haar brief niet aangeeft hoe ze de consumentenbelangen meeneemt bij de onderzoeken die zij wil doen in het kader van de financiële positie van de drinkwaterbedrijven.

Vragen:

- *Wat zijn de gevolgen van de aanpassingen die ILT voorstelt voor de gebonden drinkwaterconsumenten?*
- *Hoe borgt de minister dat de belangen van de gebonden drinkwaterconsument worden meegewogen bij de besluitvorming over de WACC?*
- *Hoe worden de belangen van de gebonden drinkwaterconsumenten meegenomen als de minister spreekt over “het opstellen en vastleggen van vereisten voor de financiële gezondheid van een drinkwaterbedrijf”?*

2. Geborgde zetels waterschappen essentieel voor effectief en efficiënt waterbeheer

De commissie Boelhouwer heeft eerder gepleit voor de afschaffing van de geborgde bestuurszetels. Het advies van de commissie is door minister Van Nieuwenhuizen op 5 juni 2020 naar de Tweede Kamer gestuurd. Eerder concludeerde een andere commissie – de Adviescommissie Water – nog dat het huidige systeem goed past bij de aard van de waterschappen. Dit [advies](#) is op 3 juli 2015 gepubliceerd.

Reactie VEMW

VEMW is tegen afschaffing van de geborgde zetels. De sectoren landbouw, natuur en bedrijven zijn voor hun bestaan en functioneren direct afhankelijk van een goed functionerend waterschap. Zij hebben specifieke zakelijke belangen en brengen daarnaast veel kennis in omtrent het waterbeheer. De geborgde zetels zijn door inbreng van kennis, ervaring en maatschappelijke betrokkenheid van veel waarde voor de diversiteit in het bestuur van een waterschap. De kwaliteit van het waterschapsbestuur wordt in binnen- én buitenland geprezen, met name omdat deze organisaties professioneel worden bestuurd door alle groepen die belang hebben bij, en betalen aan het belangrijke werk van de waterschappen. Een verdere politisering van de waterschappen door middel van het schrappen van de geborgde zetels is in onze ogen niet wenselijk. Waterschappen dienen als functioneel democratisch orgaan juist beschermd te worden tegen polarisatie en politiek-strategische belangen.

3. Naar een toekomstbestendig belastingstelsel van de waterschappen

De Unie van Waterschappen heeft voorstellen ontwikkeld voor aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. De voorstellen hebben betrekking op een drietal heffingen: de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. Deze voorstellen bieden oplossingen voor een aantal urgente knelpunten die de waterschappen de afgelopen jaren hebben ervaren in de toepassing van het huidige belastingstelsel.

Reactie VEMW

VEMW kan zich vinden in de voorstellen maar vindt het essentieel dat de waterschappen doorpakken. Het feit dat urgente knelpunten zijn opgelost wil namelijk

niet zeggen dat het belastingstelsel daarmee toekomstbestendig is. Voor een duurzame en doelmatige verwerking van afvalwater is van belang dat afvalwater niet langer als een afvalproduct wordt beschouwd, maar als een bron van duurzame energie, grondstoffen en schoon water. Het gaat er om dat bedrijven en waterschappen deze bron op de meest kostenefficiënte wijze kunnen aanwenden. De vigerende wet- en regelgeving is rigide en staat de realisatie van duurzame en doelmatige oplossingen die bedrijven en waterschappen willen realiseren in de weg. Ten aanzien van de verwerking van het afvalwater van bedrijven is het in de ogen van VEMW essentieel dat de mogelijkheden voor maatwerkoplossingen worden verruimd zodat bedrijven en waterschappen daarover afspraken op maat kunnen maken, eventueel buiten het fiscale stelsel om.

Vragen:

- *Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat de waterschappen zo snel mogelijk komen tot voorstellen die leiden tot een wendbaarder en daarmee toekomstbestendig belastingstelsel?*
- *Is de minister van mening dat de wet- en regelgeving de realisatie van duurzame en kostenefficiënte oplossingen voor de verwerking van waardevol bedrijfsafvalwater maximaal moet faciliteren?*
- *Is de minister bereid om te onderzoeken welke aanpassingen in wet- en regelgeving nodig zijn om te komen tot een toekomstbestendig belastingstelsel.*

4. Leidingwaterbelasting zet niet aan tot verduurzaming watergebruik

In de Beleidsnota Drinkwater is aangegeven dat het Ministerie van I&W aanleiding ziet om ook voor grootverbruikers de mogelijke beprijzing van leidingwater nog eens tegen het licht te houden, zowel vanuit het oogpunt van 'de vervuiler/gebruiker betaalt' als vanuit dat van de bijdrage aan waterbesparing.

Reactie VEMW

VEMW is geen voorstander van initiatieven die leiden tot verhoging van de leidingwaterbelasting voor bedrijven als dit tot gevolg heeft dat er meer inkomsten ten behoeve van de algemene middelen worden geïnd zonder dat duidelijk is dat het leidingwatergebruik van bedrijven aantoonbaar wordt verduurzaamd. Eerdere pogingen om de leidingwaterbelasting aan te passen (2014) zijn faliekant mislukt. De plannen van destijds bleken namelijk helemaal niet tot verduurzaming van het watergebruik (lees: waterbesparing) te leiden. Sterker: duurzame initiatieven van bedrijven, zoals hergebruik van water, werden onaantrekkelijker! Bovendien werd een betrekkelijk kleine groep bedrijven onevenredig hard getroffen door een zeer forse lastenverzwaring. Daar komt bij dat er geen aanleiding is om de verduurzaming op deze manier af te dwingen. Het watergebruik van industriële bedrijven in Nederland vertoont namelijk al jarenlang een dalende trend. Zuinig omgaan met water levert niet alleen duurzaamheidswinst op. Het leidt ook tot kostenbesparingen, met name vanwege het terugdringen van het energiegebruik voor koeling of verwarming van water.

Uit cijfers van de Vewin inzake de afzet van leidingwater blijkt dat er tussen 1990 en 2019 sprake was van een daling in het zakelijk segment. Hier daalde de afzet met 60 miljoen m³ (-16%) tot 303 miljoen m³, dit ondanks een groeiende economie en werkgelegenheid (bron: Vewin, Kerngegevens drinkwater 2020). Het gebruik van grondwater door de industrie is nog harder gedaald. In de periode tussen 2004 tot 2018 is het gebruik van grondwater door de industrie afgenomen van 216 miljoen kubieke meter in 2004 tot 132 miljoen kubieke meter in 2018 (bron: CBS). Dat is een reductie van 39%.

Vragen:

- *Waarom overweegt de minister om de leidingwaterbelasting te verhogen als eerder (2014) al is gebleken dat dit niet leidt tot verduurzaming van het watergebruik van bedrijven (lees: waterbesparing)?*
- *Waarom overweegt de minister om de leidingwaterbelasting te verhogen als duidelijk is dat bedrijven aantoonbaar in staat blijken om hun watergebruik eigenstandig te reduceren?*

5. Industrie werk samen met waterketenpartijen aan een goede waterkwaliteit

VEMW vindt dat de emissies van gevaarlijke stoffen, stoffen die schadelijk zijn voor de volksgezondheid en/of de waterecologie, naar het watermilieu verder moeten verminderen en uiteindelijk moeten worden beëindigd. De maatschappij verwacht van bedrijven dat zij transparant zijn waar het gaat om de stoffen die zij naar het (water)milieu emitteren. VEMW heeft in 2016 de intentieverklaring getekend die ten grondslag lag aan de Delta-aanpak waterkwaliteit.

Het brongerichte waterkwaliteitsbeleid in Nederland is op orde. Door de inzet van beleidsinstrumenten zoals de Algemene Beoordelingsmethode Stoffen en Preparaten en het Handboek Immissietoets zijn lozingen van bedrijven zeer goed gereguleerd. Sinds een aantal jaren is er ook aandacht voor de zogenaamde opkomende stoffen. Dit zijn nieuwe onbekende stoffen waarvoor nog geen normen of richtwaarden zijn vastgesteld. Over de aanpak van dergelijke stoffen zijn aan de “bestuurlijke versnellingsstafel opkomende stoffen” afspraken gemaakt welke begin 2021 zijn vastgesteld. VEMW maakte samen met de VNCI (brancheorganisatie van de chemische industrie) onderdeel uit van deze tafel. De (chemische) industrie werkt momenteel aan de implementatie van de bestuurlijke afspraken. Het gaat bijvoorbeeld over het verder verbeteren van de transparantie met betrekking tot de stoffen die geloosd worden én over het bevorderen van ‘chemie-arme’ koelwaterbehandeling.

Aandachtspunt is de Europese aanpak van waterkwaliteitsproblemen. Het waterbeleid wordt grotendeels in Brussel geformuleerd maar de uitwerking verschilt per lidstaat. Sinds enige tijd heeft de Europese Commissie, als ook een aantal lidstaten, nadrukkelijker aandacht voor opkomende stoffen. Vooralsnog loopt Nederland voorop en lijkt een Europees geharmoniseerde aanpak lijkt nog veel tijd te vragen. Dat is

zorgelijk omdat een aanpak op Europees niveau noodzakelijke is voor een gelijk speelveld voor bedrijven.

Vraag:

*Wanneer komt er een Europees geharmoniseerde aanpak voor opkomende stoffen?
Wat gaat de minister doen om een dergelijke aanpak te bevorderen?*

Graag bereid tot een toelichting.

Met hartelijke groet,

Namens Koninklijke VEMW,

ir. Roy E.J. Tummers
Directeur Water